

**Vác Város Önkormányzat
Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye**

2600 Vác, Kölcsey Ferenc u. 4.

Tel: 06-27-504-105

E-mail: bfi@bfi.vac.hu,

igazgato@bfi.vac.hu

**Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és
Fogyatékosok Intézménye**

Kölcsey utcai Bölcsőde

Szakmai Programja

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ.....	56
1.1. Szerkezeti felépítés.....	56
1.2. A bölcsődei nevelés-gondozás célja.....	56
1.3. Gyermekkép.....	57
1.4. Bölcsődekép.....	57
1.5. A Kölcsey utcai Bölcsőde bemutatása.....	57
II. ÁLTALÁNOS RÉSZ.....	58
2.1. A bölcsődei nevelés alapelvei.....	58
2.1.1. A család rendszerszemléletű megközelítése.....	58
2.1.2. A kora gyermekkori intervenciós szemlélet befogadása.....	58
2.1.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete.....	58
2.1.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete.....	58
2.1.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe.....	58
2.1.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése.....	58
2.1.7. Fokozatosság megvalósítása.....	59
2.1.8. Egyéni bánásmód érvényesítése.....	59
2.1.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége.....	59
2.1.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása.....	59
2.2. A bölcsődei nevelés feladatai.....	60
2.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése.....	60
2.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása.....	60
2.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése.....	60
2.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése.....	61
2.3. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei.....	61
2.3.1. Kapcsolat a törvényes képviselőkkel.....	61
2.3.2. Fogadóóra.....	62
2.3.3. Családlátogatás.....	62
2.3.4. Beszoktatás (adaptáció) - törvényes képviselővel történő fokozatos beszoktatás.....	63
2.3.5. Napi kapcsolattartás.....	64
2.3.6. Egyéni beszélgetés.....	64
2.3.7. Szülőcsoportos beszélgetések.....	64
2.3.8. Szülői értekezlet.....	64
2.3.9. Üzenő füzet.....	65
2.3.10. Indirekt kapcsolattartási formák.....	65
2.4. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei.....	65
2.4.1. „Saját kisgyermeknevelő” rendszer.....	65
2.4.2. Gyermekcsoportok szervezése.....	65
2.4.3. Tárgyi feltételek.....	65
2.4.4. Napirend.....	65
2.5. A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel.....	66

2.6. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei, intézményünkre megfogalmazott szakmai program.....	66
2.6.1. Tanulás	67
2.6.2. Gondozás	67
2.6.3. Játék.....	68
2.6.4. Mozgás.....	68
2.6.5. Mondóka, ének	68
2.6.6. Vers, mese	69
2.6.7. Alkotó tevékenység	70
2.6.8. A környezet-természet megismerése	70
2.6.9. Egyéb tevékenységek (munka jellegű tevékenységek).....	71
2.7. A bölcsődei ellátás igénybevétel szabályai	71
2.8. Térítési díj megállapításának rendje	72
2.8.1. Étkezés térítési díj megállapítása.....	72
2.8.2. Gondozási díj megállapítása.....	72
2.9. Az Intézmény szolgáltatásáról szóló tájékoztatás helyi módjai	72
2.10. Az ellátottak és a személyes gondoskodást végzők jogai	72
2.10.1. Az ellátott jogai	72
2.10.2. A törvényes képviselő jogai, kötelességei.....	73
2.10.3. A szolgáltatást végzők jogai	73
2.10.4. Az ellátottjogi, gyermekjogi képviselő feladatai	73
2.11. A szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének módjai.....	73
2.12. Alapellátáson túli.....	73
2.13. A fejlődés jellemzői a bölcsődés kor végére	74
2.14. Dokumentáció	74
2.14.1. A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok	74
Mellékletek.....	75

I. BEVEZETŐ

1.1. Szerkezeti felépítés

Fenntartó: Vác Város Önkormányzata

Szolgáltatást nyújtó: Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye

Szolgáltatási hely: Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Kölcsey utcai Bölcsőde 2600 Vác, Kölcsey u. 4.

Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye az alább felsorolt részlegek irányítását végzi:

- Kölcsey utcai Bölcsőde
- Szegfű utcai Bölcsőde
- Bölcsőde és Speciális Csoport
- Fejlesztő Napközi Otthon
- Fogyatékosok Napközi Otthona
- Kölcsey utcai Főzőkonyha
- Igazgatói titkárság

„A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” keretül szolgál a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás keretein belül a 20 hetes -3 éves korosztály ellátására vonatkozó szakmai standardok és a bölcsődei nevelés-gondozás egyes területeihez kapcsolódó módszertani javaslatok kidolgozásához.

Bölcsődénk helyi nevelési-gondozási szakmai programja szerint dolgozik, amit „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” mint a tartalmi szabályozás legmagasabb szintű dokumentuma figyelembe vételével dolgoztunk ki. Ez az egymásra épülés biztosítja egyrészt az általános követelmények teljesítését, másrészt pedig az intézmények szakmai önállóságát, a család és fenntartó elvárásaihoz és a helyi lehetőségekhez igazodást.

A bölcsődei nevelés-gondozás:

- gyermekközpontú,
- figyelembe veszi, hogy a gyermek fejlődő személyiség,
- a gyermek fejlődését genetikai adottságok és a szociális háttér határozza meg.

Az életkori sajátosságokat figyelembe véve biztosítja a gyermek sokoldalú fejlődését. Nevelésünk egész folyamatában a helyes gyermekképünk kialakításában a különféle pedagógiai és pszichológiai irányzatok közös vonásait kell figyelembe vennünk. A bölcsőde, mint Intézmény képes arra, hogy megőrizze a korosztály megfelelő elvi és módszertani sajátosságait, a gyermekközpontú szemléletet és a mértékletességet.

1.2. A bölcsődei nevelés-gondozás célja

A gyermek egészséges, harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése, testi-szellemi érzelmi és szociális fejlődésük támogatásán keresztül. A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi/ etnikai hovatartozásának tiszteletbe tartásával, identitásának erősítésével, kompetenciájának figyelembe vételével segítse a harmonikus fejlődést.

1.3. Gyermekkép

Elfogadjuk az Alapprogram által meghatározott elvet, miszerint minden gyermek külön személyiség, individuum és szociális lény egyszerre. Fejlődő személyiség, akinek sajátos életkori és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Személyiségének szabad kibontakoztatásában a gyermekeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. A bölcsődében a nevelést-gondozást mindenben ehhez igazítjuk.

1.4. Bölcsődekép

A bölcsőde, mint a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű nevelését, gondozását végző Intézmény. Azoknak a 3 éven aluli gyermekeknek a nevelését-gondozását vállaljuk, akiknek törvényes képviselői valamely okból nem tudják biztosítani napközbeni ellátásukat, illetve szociális és egyéb ok miatt szükséges az Intézményi ellátásuk.

1.5. A Kölcsey utcai Bölcsőde bemutatása

Bölcsődénk 1980 -ban nyitotta meg kapuit Vác Város Alsóvárosi részén. A bölcsőde 2 gondozási egységben, 4 gyermekcsoporttal működik, 2 - 2 összenyitható szobával. Az egységekhez külön – külön fürdőszoba, átadó, babakocsi tároló és felnőtt mosdó tartozik. A gyermekek szabadban való tartózkodását a játszó udvar biztosítja. A bölcsőde fűtése, meleg víz ellátása a TÁVHÓ szolgáltatásán keresztül történik.

A Kölcsey utcai Bölcsőde családban nevelkedő 20 hetestől 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű nevelését és gondozását biztosító Intézmény.

A bölcsődei csoportban nevelkedő 2 éven aluli gyermekek felvétele esetén a férőhelyek feltöltése csoportonként maximálisan 12 fő lehet. 14 főre bővíthető a csoportban nevelhető és gondozható gyermekek létszáma, ha minden gyermek betöltötte a második életévét. A férőhely száma a 4 csoportban összesen 52 fő.

A bölcsőde hétfőtől péntekig 6³⁰ –tól 16³⁰ –ig tart nyitva.

A nyár folyamán fenntartói engedéllyel a bölcsőde 4-5 hétig zárva tart, ügyelet szükség szerint igénybe vehető másik váci telephelyen működő bölcsődében. A bölcsőde igény felmérés alapján, fenntartói engedéllyel december hónap utolsó hetében zárva tart.

A bölcsőde életének fontos dokumentuma a **Házirend**, melyet minden törvényes képviselőnek ismernie kell. Itt tájékoztatjuk a törvényes képviselőket az **Érdekképviseleti Fórum (ÉF)** működéséről.

A bölcsőde dolgozói létszáma: 11 fő

Szakdolgozói létszám:	1 fő bölcsődevezető
	8 fő kisgyermeknevelő
Egyéb alkalmazott:	2 fő bölcsődei dajka

II. ÁLTALÁNOS RÉSZ

2.1. A bölcsődei nevelés alapelvei

2.1.1. A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

2.1.2. A kora gyermekkori intervenciós szemlélet befogadása

A kora gyermekkori intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a kora gyermekkori intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

2.1.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a törvényes képviselők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe.

2.1.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására.

2.1.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

2.1.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszkoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a

kisgyermek elveszett biztonságának újratereemtésére. A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő”rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

2.1.7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

2.1.8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

2.1.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

2.1.10. A gyermeki kompetenciakészítés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

2.2. A bölcsődei nevelés feladatai

2.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a törvényes képviselői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg. A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a törvényes képviselők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermekek harmonikus fejlődéséhez. A törvényes képviselő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a törvényes képviselők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket

2.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.

A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése.

Az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítése, életkori igényeknek megfelelő napirend kialakítása.

A bölcsőde az intézményes egészségvédelem és az egészséges életmódra nevelés első lépcsője, melyben az alapok lerakása kell, hogy megtörténjen:

- Alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítése
- Helyes táplálkozás
- Szabad levegőn való tartózkodás
- Egészséges életmódra nevelés
- A fejlődés rendszeres ellenőrzése
- Szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása

2.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

- derűs légkör biztosítása, adaptációval járó nehézségek megelőzése, ill. csökkentése, a gyermekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában,
- személyes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakítása a kisgyermeknevelővel,
- az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az én tudat fejlődésének segítése,
- a társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályaink elfogadása, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése,
- lehetőség teremtés a kisgyermeknevelővel, vagy társakkal közös élmények szerzésére, az én - érvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába, befolyásolva a gyermek fejlődését,

- kommunikatív képességek fejlődésének segítése, a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdésekre válaszok),
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi és/vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelés-gondozása speciális törődéssel, szükség esetén szakemberek bevonásával.

A bölcsődéskor nevelés-lélektani jelentősége az, hogy ebben az életkorban dől el, hogy a gyermek ügyes, önálló, jó önértékelésű, környezetéhez jól alkalmazkodó személyiséggé válik-e, vagy folyton a felnőttbe kapaszkodó, küszködő emberré. Fontos, hogy a beilleszkedéshez milyen alapokat teremtünk számára

Fontos, hogy a kisgyermeknevelő:

- viselkedésével védelmet, biztonságot jelentsen,
- magatartását az elfogadás, a tolerancia jellemezze,
- nevelését barátságos, megértő, együtt érző attitűd jellemezze.

Az otthonos barátságos légkör kialakításánál fontos feladat:

- derűs jó légkör uralkodjon a csoportban,
- éreztesse, hogy bízik a gyermekekben,
- magatartása modell értékű legyen,
- legyen megértő, igazságos minden helyzetben.

2.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődés kör bővülésének segítése,
- a kommunikatív képességek és a kommunikációs kedv fejlődésének segítése,
- a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása,
- a gyermek igényéhez igazodó, közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása,
- önálló aktivitás és a kreativitás támogatása,
- az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése,
- ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése,
- a gyermek tevékenységének támogató – bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

2.3. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

2.3.1. Kapcsolat a törvényes képviselőkkel

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek megfelelő fejlődését. A családi és a bölcsődei nevelés – gondozás összhangja, a törvényes képviselők és a kisgyermeknevelők közötti partneri kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének. A törvényes képviselő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek

ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő pedig szaktudásával tudja segíteni a törvényes képviselőt a gyermeke nevelésében. A törvényes képviselők és a bölcsőde folyamatosan és kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről, alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában és a családokat is segíti a gyermek nevelésében. A korrekt partneri együttműködés feltétele az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvétellő (de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos kommunikáció. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak többféle formája is van, (családlátogatás, beszélgetés érkezéskor, hazamenetelkor, szülői értekezlet, szülőcsoportos beszélgetés, hirdetőtábla, üzenő füzet, nyílt napok, írásos tájékoztatók, szervezett programok).

Az együttműködés területei:

- Egymás kölcsönös segítése
- A nevelési feladatok összehangolása
- Vélemények különbözőségeinek egyeztetése

Az együttműködés fő színterei:

A bölcsődei szolgáltatást igénybe vevők, vagyis a beíratott gyermekek törvényes képviselői és a bölcsőde közti kapcsolat:

- az első találkozás
- családlátogatás a felvétel előtt
- szülői értekezlet
- beszoktatás a törvényes képviselővel
- közös programok
- nyílt napok
- fogadó óra

2.3.2. Fogadóóra keretében a bölcsődei beiratkozással és bölcsődei étellel kapcsolatos információ átadás történik a törvényes képviselők felé.

2.3.3. Családlátogatás

Az őszinte, bizalmas törvényes képviselő-kisgyermeknevelő kapcsolat kialakításának előfeltétele, hogy a törvényes képviselő az első pillanattól kezdve érezze az elfogadást, az őszinte odafordulást. Így nem érzi magát kiszolgáltatottnak és kialakulhat a kisgyermek fejlődéséhez nélkülözhetetlen együttműködés. Fontos, hogy az első családlátogatásra a beszoktatás előtt kerüljön sor. A törvényes képviselő ezen a találkozón bővebben informálódhat a bölcsődéről, jobban megismerheti a kisgyermeknevelőt. A családi élet az emberek intim szférájához tartozik, ezért a családlátogatás lehetőségének ajánlásakor, az időpont megválasztásakor, a családlátogatás alatt és után a család kívánságait mindenekfelett tiszteletben kell tartani (a családlátogatás előli elzárkózást is). A családlátogatás elsősorban a családdal való kapcsolatfelvétel és a gyermekkel való megismerkedés, másodsorban a családról való információszerzés miatt fontos. Megfigyelhetjük a törvényes képviselő – gyermek kapcsolatot, benyomást szerezhethetünk a gyermek családban elfoglalt helyéről és számos olyan körülményről, mely érdeklődésére, értelmi fejlődésére hatással lehet. A gyermek számára is fontos, hogy a kisgyermeknevelőt az érzelmi biztonságot nyújtó törvényes képviselők társaságában és a védett otthoni

környezetben látja először, itt az idegen személlyel való kapcsolatfelvétel, a barátkozás, beszélgetés is könnyebb neki.

Az ismerkedő családlátogatást a csoport két kisgyermeknevelője együtt teszi meg, a bölcsődébe kerülés előtt 1 – 2 héttel. A beszélgetést a gyermek kisgyermeknevelője vezeti. Az első látogatáskor a kisgyermeknevelő készítsen apró figyelmességet a gyermek számára (pl.: gyermek jele, ujjbáb, stb.), megkönnyíti a gyermekkel való barátkozást.

A kisgyermeknevelő helyes magatartása családlátogatáskor:

- viselkedése magabiztos, határozott, de nem fölényes,
- megfelelő időben, személyre szóló tapintatos kérdéseket tesz fel,
- értő figyelem, nyitott, odaforduló magatartás,
- őszinte érdeklődés, visszajelzés a törvényes képviselőknek,
- tiszteltben tartja a személyiséghatárokat,
- nem oktató, vagy parancsoló,
- pontosság, rugalmasság,

Ezen kívül lehetőség van:

- a félelmek eloszlatására,
- a problémák tisztázására,
- a kisgyermekkel kapcsolatos fontos információk megszerzésére,
- az egész családdal való megismerkedésre,
- a törvényes képviselő –gyermek kapcsolat mélyebb megismerésére,
- láthatjuk, hogy az anya/apa mennyire figyel gyermeke jelzéseire, hogyan reagál rájuk,
- a gyermek hogyan kooperál az anyjával/apjával,
- milyen kettejük kommunikációja.

2.3.4. Beszoktatás (adaptáció) - törvényes képviselővel történő fokozatos beszoktatás

A gyermek bölcsődébe kerülése komoly megterhelést okoz a családnak, de különösen a gyermek számára. A törvényes képviselővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. A beszoktatás során a kisgyermeknevelő nemcsak a gyermekeket, de a törvényes képviselőt is átsegíti a krízisen. A gyermekek koruktól, ellenálló képességüktől függően különbözően reagálnak a változásokra. Minden gyermek számára megterhelő a bölcsődei élethez való alkalmazkodás, az anyától/apától való elválás.

Az anya vagy az apa jelenléte biztonságot ad a gyermeknek megkönnyítve az alkalmazkodást. A kisgyermeknevelővel kialakuló érzelmi kötődés segíti az elfogadást, a beilleszkedést, csökkenti az adaptáció során fellépő negatív tüneteket (étvágytalanság, súlyvesztés, nyugtalanság, sírás..).

Fontos, hogy:

- a biztonságérzet kialakulását segítse a kisgyermeknevelő,
- az anya/apa jelenlétében ismerje meg a kisgyermeknevelőt.

A 2-3 hétig tartó folyamat alatt a kisgyermeknevelő fokozatosan veszi át az anyától/apától a gondozási műveleteket.

A beszokás első napjaiban a szükséges gondozási műveleteket a törvényes képviselő végzi el, a kisgyermeknevelő megfigyeli a folyamatot. A kisgyermeknevelő a gyermek

együtműködésétől függően, már az első napokban próbálkozik a kapcsolat kialakításával, szükséges, hogy fokozatosan átvegye a törvényes képviselő jelenlétében a gyermek gondozását. Fontos az étkezési idők, az alvás idő és a szokások egyeztetése.

A törvényes képviselővel történő fokozatos beszoktatás módszerének eredményessége egyértelműen abban rejlik, hogy a gyermek számára, a család és a bölcsőde aktív együtműködésével megteremtődnek a feltételek a bölcsődei élet elfogadásához.

Egy kisgyermeknevelőhöz azonos időben egy törvényes képviselő és egy gyermek érkezik, hogy a tervezett időben tudjon törvényes képviselővel és gyermekkel foglalkozni. A társ kisgyermeknevelő párhuzamosan végezheti a beszoktatást, de a csoportszobában két törvényes képviselőnél több ne legyen.

A törvényes képviselő a bölcsődében csak a saját gyermekével foglalkozhat.

2.3.5. Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

2.3.6. Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

2.3.7. Szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések a bölcsődei nevelési évenként legalább két alkalommal szervezett tematikus beszélgetések a csoportba járó kisgyermek törvényes képviselőit foglalkoztató aktuális nevelési témákról. A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik, a törvényes képviselőkkel kialakított partneri viszonyra építve. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a törvényes képviselői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedérepertoár bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések befolyásolhatják a törvényes képviselők nevelési szokásait.

2.3.8. Szülői értekezlet

Bölcsődén belül a szülői értekezlet a törvényes képviselők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a törvényes képviselőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési éven belül három alkalommal célszerű szülői értekezletet tartani (beszoktatások előtt, a beszoktatásokat követően és a nevelési év vége felé), de a bölcsődét, vagy az adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet.

2.3.9. Üzenő füzet

Írásos tájékoztatási forma a törvényes képviselő és a kisgyermeknevelő között.

2.3.10. Indirekt kapcsolattartási formák

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

2.4. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

2.4.1. „Saját kisgyermeknevelő” rendszer

A személyi állandóság elvén nyugszik. A csoport gyermekeinek egy része (6 -7 gyermek) tartozik egy kisgyermeknevelőhöz.

A nevelés-gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését. Vezeti a feljegyzéseket, törzslapot, üzenő füzetet, beszoktatási és családlátogató dokumentációt. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermekeket a bölcsődébe, a bölcsődei tartózkodás teljes időtartama alatt ő marad a kisgyermeknevelője (felmenőrendszer). Az ölelkezési időben (az az időszak, amikor mindkét kisgyermeknevelő a csoportban van) idejét elsősorban a „saját” gyermekei nevelésére gondozására fordítja.

A „saját kisgyermeknevelő” rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, az egyéni igényeket, szokásokat számon lehet tartani. Elsősorban „saját kisgyermeknevelő” segíti át a gyermekeket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

2.4.2. Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabályok határozzák meg. Két éven aluli gyermekek felvétele esetén egy csoportban 12 gyermek nevelhető, gondozható, azonban, ha minden gyermek betöltötte a második életévét, akkor ez a szám maximálisan 14-re bővül. A gyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba járjon. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak.

2.4.3. Tárgyi feltételek

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet - a bölcsődei ellátást nyújtó Intézmény, szolgáltató épületét, játszóudvarát és egyéb helyiségeit -, a jogszabályi és szakmai előírások, a csoportokba járó kisgyermekek létszáma, életkora, igényei alapján úgy kell kialakítani, hogy az biztonságos legyen és a bölcsődei nevelés megvalósítását szolgálja.

2.4.4. Napirend

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend segíti a gyermek igényeinek, egyéni szükségleteinek kielégítését, a nyugodt gondozás feltételeit.

A kisgyermek napirendjének alakításában figyelembe vesszük egyéni szükségleteit, pillanatnyi hangulatát, általános állapotát. A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremtik meg.

A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, az évszakoktól, az időjárástól, a csoportlétszámtól, a bölcsőde nyitvatartási idejétől, építészeti adottságaitól.

A kisgyermeknevelők munkarendje a gyermekek napirendje alapján készül el.

A tárgyi feltételek kialakításánál fontos:

- a frusztrációk csökkentése
- a felesleges várakozási idő kiiktatása
- az aktivitás lehetőségének megteremtése.

A kisgyermeknevelő támogató, elismerő, elfogadó megnyilvánulásai a gyermek egyéni igényeihez igazodó segítség megteremti a kisgyermek:

- aktivitását,
- önállósodási vágyát, mely az „én tudat” kialakulásának fontos tényezője.

2.5. A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel

A bölcsőde legszorosabb kapcsolatban a családdal van.

a.) Bölcsőde-óvoda

Óvodába kerülés előtt fontos, hogy megismerjék a gyermekeket. Ennek érdekében közös látogatásokat szervezünk. Év közben részt veszünk óvodai rendezvényeken. Az Alsóvárosi Óvodák egyesített vezetője minden évben meghívott vendég a tavasszal tartott szülői értekezletnek, ahol a törvényes képviselőknek elmondja az óvodai beiratkozás menetét, illetve röviden ismerteti az óvodai élet fontosabb eseményeit.

b.) Egyéb kapcsolatok

A kompetencia határok kölcsönös tiszteletben tartásával jól működő kapcsolatokat kell kiépíteni mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba kerülnek. (Védőnői Szolgálat, Gyermekorvos, Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő, Gyámhatóság, Nevelési Tanácsadó)

2.6. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei, intézményünkre megfogalmazott szakmai program

Bölcsődében a nevelés és a gondozás egységet alkot, valamennyi helyzetben biztosítani kell a gyermek számára, hogy érdeklődésének, pillanatnyi pszichés szükségletének megfelelően ismerkedhessen tárgyi és személyi környezetével. A nevelés és gondozás minden helyzetében biztosítani kell a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősödését.

A nevelés-gondozás feltételeit, valamint a szakmai munka részletes szempontjait

„A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja „alapján állítottuk össze. Erre építve és az alapelveket figyelembe véve alkottuk meg bölcsődénk saját szakmai programját

A gyermekek természetes kíváncsiságára építve szakmai programunk fő célkitűzése, hogy minél változatosabb lehetőséget kínáljunk:

- a különféle ismeretek szerzésére,
- az alkotó, kezűgyesség fejlesztő tevékenységre,
- az ének-zene, vers, mondóka és az ehhez kapcsolódó mozgásra,

- valamint a rendszeres mesélések, beszélgetések megteremtésére.

Mindezeknek a lényege, hogy ezek önálló, vagy a kisgyermeknevelő által kezdeményezett tevékenységek során valósulnak meg. Fontos szerepet kapnak az ünnepekhez kapcsolódó néphagyományok ápolásai is. Lényeges szempont, hogy a gyermekek szabadon dönthessenek érdeklődésüknek, fejlettségüknek, személyiségüknek megfelelően.

Nem a játékot irányítjuk hanem:

- megtervezzük a tevékenységet,
- szervezéssel előkészítjük a megfelelő eszközöket,
- kialakítjuk a megfelelő környezetet.

A felkínált lehetőségek közül a gyermek választ. Érdeklődése, érzelmi-vagy belső késztetése alapján.

A kisgyermeknevelő mindvégig jelen van, nem irányít, hanem **segít, megerősít**.

2.6.1. Tanulás

A bölcsődei nevelés-gondozás területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük: minden olyan tapasztalat és/vagy információszerzési folyamat, tanulás, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben és/vagy a gondolkodásban.

A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, érdeklődés.

A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: gondozás, játék, a felnőttel való együttes tevékenység és kommunikáció. A tanulás formái: utánzás, spontán, játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióiból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A kisgyermeknevelő a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás során figyelembe veszi, hogy náluk hosszabb időt igényel a tanulási folyamat és ebben direktbben kell részt vennie, mint az egészséges gyermekeknél. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében kevésbé építhet arra a belső motivációra, amely az ép gyermeknél természetesen jelentkezik a fejlődés folyamán.

A beszéd a kisgyermekkor tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt – gyermek és gyermek – gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek más az anyanyelvük, mint a nemzeti nyelv.

2.6.2. Gondozás

Belsőleges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.

A személyes és szociális kompetencia kialakításának egyik feltétele, hogy a gyermek kezdettől aktívan részt vehessen a gondozási helyzetekben, szabadon próbálkozhasson, érezve a kisgyermeknevelő figyelmét, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza. Lényeges az elegendő idő biztosítása, mivel egyes mozzanatok megtanulása hosszú gyakorlást igényel. A gondozás jelentősen befolyásolja a szokások kialakítását és az önállósodást.

A kisgyermek nevelésénél-gondozásánál figyelembe kell vennünk, hogy fejlődésére hatással vannak öröklött tulajdonságai, a környezete tárgyi s személyi feltételei.

Életkoronként változó testi és lelki szükségletei vannak. Nevelésünk gyermekközpontú, alapelvünk a boldog, szeretetteljes légkör biztosítása.

2.6.3. Játék

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, a világ megismerésének eszköze, a fejlődés fontos tényezője. A játék, a kisgyermek számára örömet nyújtó tevékenység. Motivációja belülről fakadó spontán érdeklődés.

A kíváncsiság készteti játékra, a valóság felfedezésére, aminek a megismerése a játékon keresztül történik. A játék önmagáért való spontán és önkéntes belsőleg motivált cselekvés. A játék lehetőséget ad a társas kapcsolatok fejlődésére. A többi gyermekkel való együttjátszás örömforrás számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást.

A nyugodt játék feltételei

- megfelelő napirend biztosítása,
- a játékok helyes kiválasztása,
- a gyermek kreativitásának segítése,
- öntevékenység és a szabad választás lehetősége,
- a felnőtt elismerése, ötletadása, az együttjátszás jelentősége,
- kisgyermeknevelői állandóság,
- nyugodt légkör,
- a környezet megfelelő elrendezése,
- a játékok elhelyezése és megfelelő mennyisége.

2.6.4. Mozgás

A kisgyermek mozgásigénye óriási, az egészséges gyermek örömmel gyakorolja mozgást. A mozgás számukra a játék egyik lehetősége és örömforrás is egyben. A rendszeres szabad mozgás hatására bővülnek tapasztalatai, ismeretei. Fejlődnek testi képességeik, kialakul a helyes testtartás, a harmonikus szép mozgás. Jelentős szerepe van az egészség megóvásában, a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartásában. Mind az udvaron, mind a szobában biztosítani kell a gyermekek számára minél nagyobb mozgásteret, mozgásfejlesztő játékokat, melyek használatával gyakorolják az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik mozgásuk. A nagymozgásos játékokra a szabadban több lehetőség adott. A szobai játékok sokféleségük folytán elsősorban kéz finommozgását fejlesztik. Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, pl.: hempergő, elkerített szobasarok.

A kisgyermeknevelő feladata

- megfelelő napirenddel elegendő idő biztosítása,
- megfelelő hely, környezet és mozgásfejlesztő eszközök biztosítása,
- derűs, biztonságos légkör megteremtése, amiben a gyermek a legtöbbet mozoghat.

2.6.5. Mondóka, ének

A bölcsőde sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő kellemes ének- és

beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. Az örömteli, élmény gazdag mondóka, ének-zene a hallás-és ritmusérzéken kívül segíti a helyes légzés kialakulását. A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését.

A zenehallgatás öröm, nemcsak művel, de személyiséget is formál. Megvalósulhat a gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésének formálása és esztétikai fogékonyságának kialakulása. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetben átélt mondókázás éneklés pozitív érzelmeket keltenek, örömeleményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek. Az ismétlődések, játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek.

Fontos, hogy a gyermek számára

- az ének, a mondóka ne csak a nap egy bizonyos szakaszára korlátozódjék, hanem bármikor legyen lehetőségük e tevékenységekre,
- legyen módjuk az ünnepekhez kapcsolódó szokások, zenék, dalok megismerésére, a hagyományok ápolására.

A gyermekek

- szívesen és sokat énekelnek, mondókáznak,
- a kiegyensúlyozott boldog gyermekek spontán énekelnek, dallamokat, szövegeket találnak ki,
- szívesen hallgatják a kisgyermeknevelő éneklését, hangszerjátékát,
- megtanulják, felismerik a különféle zörejeket, hangokat, társak és a hangszerek hangját,
- képesek a természet és a környezet hangjainak finom eltéréseit megfigyelni,
- figyelmesen hallgatják, élvezik a zenét.

2.6.6. Vers, mese

A mesélés, verselés, a képeskönyv nézegetés nagy hatással van a kisgyermek értelmi, érzelmi és szociális fejlődésére. A mesének tartalma, a versnek ritmusa, zeneisége, a képeskönyvnek viszont tartalma és esztétikuma az elsődleges örömforrás. A verselés, mesélés, képeskönyv nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény.

Mindezek által a gyermek olyan ismeretekre tesz szert, amelyekre más helyzetekben nem lenne lehetősége:

- gazdagodik emberismerete, segíti a világban való eligazodását,
- a róla szóló történetek hatására jobban fel tudja dolgozni saját élményeit, érzéseit,
- a főhőssel való azonosulás révén fejlődik az empátiája,
- megtanulja a folyamatos beszéd megértését, a nyelvi struktúrákat, relációkat,
- segíti az idő-tér, ok-okozati összefüggésével, a különféle viszonylatrendszerrel kapcsolatos fogalmak kialakulását.

Fontos, hogy a kisgyermeknevelő

- teremtsen meg a mindennapi verselés, mesélés lehetőségét és feltételeit,
- tegye lehetővé, hogy életkorának és érdeklődésének megfelelő irodalmi élményhez juthasson a kisgyermek,
- a ritmikus mozgással egybekötött mondókák, versek játékos érzéki-érzelmi élményt nyújtsanak,
- a mesék versek által gazdagodhasson a gyermek fantázia világa, gondolkodása, nyelvi kifejező készsége, szóincse.

2.6.7. Alkotó tevékenység

Az öröm forrása maga a tevékenység, nem az eredmény (érzelmek feldolgozása és kifejezése). Komplex élményt nyújtanak a gyermek számára, mind az érzékelésben, mind a fantáziában, játékban. A gyermek tér-, forma-, színképzésének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti fogékonyságuk, igényességük alakítása a cél.

A kisgyermeknevelő feladata

- nyújtson vizuális tapasztalatot életkoruknak megfelelően,
- teremtsen meg a feltételeket a gyermek, ábrázoló, konstruáló képességének fejlődéséhez,
- elegendő időt adjon a tevékenységekhez,
- tegye lehetővé, hogy bármikor kedvükre rajzoljanak, gyurmázzanak, tépjenek,
- juttassa el a gyermekeket az alkotás öröméhez,
- ismertesse meg a gyermekeket a különféle anyagokkal, technikákkal,
- kezelje értéként a gyermek munkáit.

Az alkotó tevékenység általi eredmények

- fejleszti a probléma megoldó gondolkodását, a természeti és környezeti ismeretek elsajátításával,
- megismeri az alkotáshoz szükséges különféle eszközöket, anyagokat, azok helyes használatát,
- örömhöz jut az egyéni és társas alkotásai révén,
- korának és fejlettségének függvényében megismer különféle technikákat. (tépés, nyomdázás, ujjfestés, hajtogatás, gyurmázás, rajzolás)

2.6.8. A környezet-természet megismerése

A környezettel, természettel való ismerkedés programunk fontos részét képezi. Olyan szokásokat, szokásrendszereket, viselkedésformákat alakítunk ki, melyek meghatározzák a természettel és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus együttélést. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér-és síkbeli szemléletét fejlesztjük.

A kisgyermeknevelő feladata

- megismerteti és megszeretteti a gyermekekkel a természet csodáit,
- alakítsa ki a megfelelő magatartási szabályokat viselkedési formákat,
- használja a természetes anyagokat,
- valósítsa meg az egészséges életmódra való nevelést,
- fedezze fel az évszakok közti különbséget,

- a szép esztétikus környezettel nevelje őket arra, hogy ne szemeteljének, ne rongálják a tárgyakat, a növényeket, állatokat óvják, gondozzák,
- tegye lehetővé, hogy tapasztalatokat szerezhessenek érzékszerveikről.

A gyermekek tevékenysége

- beszélgetnek a családról, otthonról,
- ismereteket szereznek érzékszerveikről,
- folyamatosan figyelik a természet változásait, az évszakok jellegzetességeit,
- virágokkal, gyümölcsökkel, zöldségekkel ismerkednek,
- megfigyelik a környezetükben élő állatokat, ismereteket szereznek az állatvilágról.

2.6.9. Egyéb tevékenységek (munka jellegű tevékenységek)

Az egyéb játék kategóriába tartoznak azok a tevékenységek, melyeket a gyermek „munkaként” él meg. Megismerkedik a természeti környezetben fellelhető különféle anyagokkal, termésekkel. A gyermek, játék közben ismerheti meg a felnőtt mindennapi tevékenységeit vagy feladatait. Az öröm forrásai az együttesség, a közös munkálkodás és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenység nem lehet feladat. Az egyes tevékenységek fejlesztik az ízlést, a hétköznapi élet esztétikumai iránti igényességet, a mások felé fordulást, mások igényeinek figyelembe vételét és az empátiát.

2.7. A bölcsődei ellátás igénybevétel szabályai

Bölcsődébe felvehetőek azok a kisgyermek, akik törvényes képviselői valamely okból kifolyólag nem tudják biztosítani napközbeni ellátásukat.

A felvételnél előnybe kell részesíteni azokat a gyermekeket, akiknek szociális, vagy egyéb hátrányok miatt egészséges fejlődése csak intézményi keretek között biztosítható.

A kisgyermek bölcsődei elhelyezését a törvényes képviselő előzetes hozzájárulásával kezdeményezheti:

- Védőnő
- Házi orvos, házi gyermekorvos
- Szociális, illetve családgondozó
- Gyermekjóléti szolgálat
- Gyámhatóság

A bölcsődei ellátás megszűnik:

- a bölcsődei nevelési év végén, ha a gyermek a 3. életévét betöltötte,
- ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, akkor a 4. életvének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében,
- ha a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható vagy magatartászavara veszélyezteti a többi gyermek fejlődését,
- ha a törvényes képviselő a Házirendet súlyosan megsérti.

2.8. Térítési díj megállapításának rendje

2.8.1. Étkezés térítési díj megállapítása

Vác Város Önkormányzata minden év január 1. hatállyal rendeletben megállapítja az étkezésért fizetendő nyersanyagköltséget. A térítési díj fizetésére kötelezett az étkezésért az áfával növelt nyersanyagköltséget köteles megfizetni.

Minden év április 1-től Vác Város Önkormányzata a szolgáltatási önköltség számítás alapján felülvizsgálja a térítési díjakat, és rendeletben szabályozza a fizetendő térítési díjak összegét külön ellátásonként a 328/2011. (XII.29.) Korm. rend. alapján.

Az Intézményvezető a kötelezettet írásban tájékoztatja a térítési díj összegéről a megállapodás megkötésekor, illetve a térítési díj változásakor.

2.8.2. Gondozási díj megállapítása

Vác Város Önkormányzata minden év április 1-től rendeletben határozza meg a fizetendő gondozási díjat. A Bölcsődékben, a Fejlesztő Napközi Otthonban és a Fogyatékosok Napközi Otthonában ellátottak részére az Önkormányzat gondozási díj fizetését állapította meg.

A gondozási díj áfa mentes.

Az Intézményvezető a kötelezettet írásban tájékoztatja a gondozási díj összegéről a megállapodás megkötésekor, illetve a gondozási díj változásakor.

A térítési díj teljes összegét átvállalja a fenntartó Rendszeres Gyermekvédelmi Kedvezményben részesülő, a 3 vagy több gyermekes, illetve a Speciális Csoportba járó gyermekek családjaitól, ők mentesülnek a gondozási térítési díj fizetése alól. A gondozási térítési díj 50 %-át hiányzás esetén is ki kell fizetni.

2.9. Az Intézmény szolgáltatásáról szóló tájékoztatás helyi módjai

Az Intézményben pontos információk találhatóak az elérhetőségeinkről, a bölcsődei ellátásról. A bölcsődevezető fogadó óra keretén belül tájékoztatja az érdeklődő törvényes képviselőket a bölcsődébe való jelentkezés módjáról, a bölcsőde életéről. Szakmai Programunk pedig minden olyan információt tartalmaz, amelynek alapján megismerhetik az Intézményben folyó munkát. A Szakmai Program ezért minden gondozási egységben kifüggesztésre kerül. Az évente megrendezett Családi napra a leendő bölcsődések meghívást kapnak, ahol ismerkedhetnek a kisgyermeknevelőkkel, és leendő társaikkal.

2.10. Az ellátottak és a személyes gondoskodást végzők jogai

2.10.1. Az ellátott jogai

- a gyermeknek joga van, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba történő beilleszkedéshez,
- sérülés, tartós betegség esetén a fejlődését segítő különleges ellátásban részesüljön,
- fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön,
- emberi méltóságát tiszteletben tartásuk, bántalmazással, fizikai vagy lelki erőszakkal, az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön,

- a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben-gondozásban részesüljön,
- az ellátottat megilleti a személyes adatainak védelme,
- joga van az egyenlő bánásmódra, a vallási és etnikai hovatartozásra való tekintet nélkül.

2.10.2. A törvényes képviselő jogai, kötelességei

- megválassza azt az intézményt melynek szolgáltatását igénybe veszi,
- megismerje a nevelési-gondozási elveket,
- megismerje a gyermekcsoportok életét,
- tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a kisgyermeknevelőtől,
- bölcsőde működését illetően véleményt mondjon és javaslatot tegyen,
- megismerje a gyermekek ellátásával kapcsolatos dokumentumokat,
- a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel együtt működjön,
- a térítési díjat időben rendezze, befizetési határidő tárgyhoz 20-a,
- a házirendet betartsa.

2.10.3. A szolgáltatást végzők jogai

- a munkaköri leírás tartalmazza a szolgáltatást végzők jogait, kötelezettségeit,
- mindenki számára biztosítani kell a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést, tiszteletben kell tartani emberi méltóságukat, személyiségi jogukat, munkavégzési körülményeket biztosítani kell,
- jogsérelem esetén panasszal fordulhatnak az Intézmény vezetőjéhez, valamint a fenntartóhoz.

2.10.4. Az ellátottjogi, gyermekjogi képviselő feladatai

- az ellátotti jogokkal kapcsolatos tájékoztatás,
- az ellátottak, vagy hozzátartozók ellátásával kapcsolatos problémák megoldásában való közreműködés,
- bizonyos körben képviseli az ellátottat,
- a panaszok megfogalmazásában segítséget nyújt,
- intézkedést kezdeményezhet a fenntartónál,
- jelzéssel élhet a hatóságok felé a jogsértés megszüntetése érdekében,
- fogadóórát tart, melyre bárki elmehet, panaszát, észrevételét elmondhatja.

2.11. A szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének módjai

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző személyek szakmai továbbképzésen kötelesek részt venni.

A továbbképzési időszak 6 év.

Minősített továbbképzés programok:

- szakmai tanfolyam – kizárólag a munkájához kapcsolódó tanfolyam
- személyiségfejlesztő tréning
- szakmai tanácskozás
- külföldi vagy hazai tanulmányút
- szakmai műhely

2.12. Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások

Bölcsődénkben Zene bölcsődei foglalkozáson való részvételre van lehetőség. A kisgyermek szüleikkel együtt vehetnek részt a délutáni programon térítés ellenében, heti két alkalommal 16³⁰ – 17⁰⁰ – ig.

2.13. A fejlődés jellemzői a bölcsődés kor végére

- nagyon sok területen önálló a gyermek: egyedül étkezik, öltözködik, tisztálkodik, csak apró segítséget igényel,
- már nemcsak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, hanem szívesen játszik társaival is,
- jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, az ezekhez való alkalmazkodás nem jelent nehézséget a számára,
- környezete iránt nyitott, érdeklődik minden, szívesen vesz részt új tevékenységekben,
- gazdag a szóincse, elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot a környezetével,
- a gyermekek többsége szobatiszta.

2.14. Dokumentáció

A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, hátrányos helyzetű gyermek esetében a hátrányoknak és következményeinek enyhítése érdekében történjen. A dokumentáció semmiféleképpen sem a gyermek minősítését szolgálja. A dokumentáció készítéséhez alkalmazott módszerek és eszközök kiválasztásánál különösképpen tekintettel kell lenni a kisgyermek fokozott biztonságigényére. A dokumentáció vezetésénél és őrzésénél a személyiségi jogokat a legmesszemenőbbig figyelembe kell venni.

2.14.1. A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok

- tárgyyszerűség,
- validitás,
- hitelesség,
- rendszeresség,
- árnyaltság,
- folyamatosság.

MELLÉKLETEK

1. Kisgyermeknevelők csoportbeosztása
2. Őszi-téli napirend
3. Tavaszi-nyári napirend

Kölcsey Bölcsőde Szakmai Programjának 1. sz. melléklete

KISGYERMEKNEVELŐK CSOPORTBEOSZTÁSA

Delfin csoport: 2 fő kisgyermeknevelő
Katica csoport: 2 fő kisgyermeknevelő
Bölcsődei dajka: 1 fő

Füles csoport: 2 fő kisgyermeknevelő
Micimackó csoport: 2 fő kisgyermeknevelő
Bölcsődei dajka: 1 fő

Kölcsey Bölcsőde Szakmai Programjának 2. sz. melléklete

ŐSZI-TÉLI NAPIREND

06 ³⁰ – 08 ⁰⁰	Gyermekek folyamatos érkezése, kézmosás
08 ⁰⁰ – 08 ³⁰	Reggeli
08 ³⁰ – 09 ³⁰	Szabad játék tevékenység Szükség szerinti gondozás
09 ³⁰ – 09 ⁴⁰	Tízórai
09 ⁴⁰ – 11 ⁰⁰	Időjárástól függően udvari játék, vagy szobai játék
11 ⁰⁰ – 11 ³⁰	Udvari játéktevékenység befejezése A gondozási sorrendnek megfelelően saját kisgyermeknevelőjükkel jönnek be az udvarról
	Gondozási műveletek
11 ³⁰ – 12 ⁰⁰	Ebéd
	Mosakodás
12 ⁰⁰ – 14 ³⁰	Délutáni pihenés, alvás
14 ³⁰ – 15 ⁰⁰	Ébredő gyermekek gondozása
15 ⁰⁰ – 15 ³⁰	Uzsonna
15 ³⁰ – 16 ³⁰	Szabad játéktevékenység a csoportszobában Gyermekek folyamatos távozása

Kölcsey Bölcsőde Szakmai Programjának 3. sz. melléklete

TAVASZI - NYÁRI NAPIREND

06 ³⁰ – 08 ⁰⁰	Gyermekek folyamatos érkezése, kézmosás
08 ⁰⁰ – 08 ³⁰	Reggeli
08 ³⁰ – 09 ³⁰	Szabad játék tevékenység, időjárástól függően udvari játék Szükség szerinti gondozás
09 ³⁰ – 09 ⁴⁰	Tízórai
09 ⁴⁰ – 11 ⁰⁰	Időjárástól függően udvari játék, vagy szobai játék
11 ⁰⁰ – 11 ³⁰	Udvari játéktevékenység befejezése A gondozási sorrendnek megfelelően saját kisgyermeknevelőjükkel jönnek be az udvarról
11 ³⁰ – 12 ⁰⁰	Gondozási műveletek Ebéd
	Mosakodás
12 ⁰⁰ – 14 ³⁰	Délutáni pihenés, alvás
14 ³⁰ – 15 ⁰⁰	Ébredő gyermekek gondozási műveletek
15 ⁰⁰ – 15 ³⁰	Uzsonna
15 ³⁰ – 16 ³⁰	Szabad játéktevékenység a csoportszobában Gyermekek folyamatos távozása